

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

20 JUNI 1950.

PROJET DE LOI

portant des mesures temporaires relatives aux concours d'admission aux emplois définitifs des administrations de l'Etat.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi ci-joint que le Gouvernement a l'honneur de vous soumettre est inspiré par le souci de mettre un terme à la situation pénible créée par la présence depuis la guerre dans les Administrations de l'Etat d'un nombre considérable d'agents temporaires.

Dès la libération, les Gouvernements successifs se sont efforcés d'assainir cette situation au mieux des intérêts de l'Administration et des agents, mais des obstacles d'ordre juridique se sont jusqu'à présent opposés à une solution satisfaisante.

Si, dans l'état actuel, certains avantages quant à la confirmation définitive sont réservés aux agents temporaires, il n'en reste pas moins que l'ouverture sans restrictions des concours d'admission aux candidats étrangers à l'administration comporte de grands risques pour les services publics.

On imagine sans peine les troubles qui résulteraient pour l'Administration d'une substitution massive de nouveaux agents à d'autres qui sont formés depuis de longues années. Cette substitution est d'autant plus à redouter que les agents temporaires qui ont l'expérience de la chose publique ne peuvent pas lutter à armes égales sur des matières scolaires avec des candidats frais émoulus des établissements d'enseignement.

Ces considérations d'intérêt public ont amené le Gouvernement à envisager l'annulation des concours actuellement annoncés mais non encore commencés et leur remplacement par des concours à participation réservée. En dehors des

20 JUNI 1950.

WETSONTWERP

houdende tijdelijke maatregelen betreffende de vergelijkende examens voor toelating tot de vaste betrekkingen in de Rijksbesturen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Hierbijgaand ontwerp van wet dat de Regering de eer heeft U voor te leggen gaat uit van de bekommring een einde te maken aan de pijnlijke toestand die sedert de oorlog ontstaan is door de aanwezigheid van een aanzienlijk getal tijdelijke personeelsleden in de Besturen van de Staat.

Dadelijk na de bevrijding hebben de achtereenvolgende Regeringen er naar gestreefd deze toestand te verhelpen, met inachtneming zowel van de belangen van het Bestuur, als van die der betrokkenen; doch tot nog toe hebben beletsels van juridische aard, een voldoeninggevende oplossing onmogelijk gemaakt.

Indien onder de huidige voorwaarden sommige voordelen betreffende de aanstelling in vaste dienst voorzien zijn uitsluitend ten behoeve van de tijdelijke personeelsleden, blijft het niettemin waar, dat de onbeperkte mogelijkheid om deel te nemen aan de vergelijkende toelatingsexamens voor de niet tot de administratie behorende kandidaten grote risico's met zich brengt voor de openbare diensten.

Men kan zich gemakkelijk inbeelden welke beroering voor het Bestuur zou voortvloeien uit een massale vervanging van personeelsleden die sedert tal van jaren zijn geschoold, door nieuwe personeelsleden. Zulke vervanging maakt een des te groter gevaar uit daar de tijdelijke personeelsleden die kunnen bogen op ervaring, in de openbare dienst zich niet met gelijke wapens kunnen meten op het stuk van schoolse vakken met de kandidaten die zo pas de onderwijsinstellingen hebben verlaten.

Deze overwegingen van algemeen belang hebben de Regering er toe genoopt het vernietigen van de op dit ogenblik uitgeschreven maar nog niet begonnen vergelijkende examens en hun vervanging door vergelijkende examens met

agents temporaires et des anciens agents temporaires auxquels le Gouvernement a attribué des titres à une régularisation à titre définitif, ainsi que des agents en fonction à un titre quelconque depuis un certain temps, seuls les candidats inscrits sur une des quatre premières listes de priorité visées par la loi des 3 août 1919 - 27 mai 1947 seraient autorisés à participer à ces concours. Bien que ces derniers n'aient pas encore une expérience administrative, la reconnaissance toute particulière que leur doit le pays s'oppose à leur exclusion des concours.

Aux termes de l'article 66, alinéa 2, de la Constitution, le Roi nomme aux emplois d'Administration générale, sauf les exceptions établies par la loi. Ce pouvoir implique le droit de fixer le statut des agents de l'Etat, de régler les conditions d'admission, d'organiser les épreuves d'admission, de limiter l'accès à ces épreuves à certaines catégories de candidats, de déterminer les limites d'âge, de fixer les traitements.

Le présent projet de loi ne tend pas à conférer au Roi des pouvoirs qu'il possède déjà, mais certaines lois étant intervenues en cette matière, notamment celles des 3 août 1919 et 27 mai 1947 relatives aux droits de priorité aux anciens combattants et assimilés, le Gouvernement doit demander le pouvoir prévu à l'article premier pour atteindre le but qu'il poursuit.

Le texte qui vous est soumis permettra ainsi de réduire ou d'écarter des programmes imposés aux agents temporaires les matières purement scolaires, tout en exigeant d'eux la preuve d'une formation générale suffisante et des capacités professionnelles requises (al. 2 de l'art. 1er).

Il permettra aussi de dispenser certains agents temporaires de faire à nouveau la preuve de leurs qualités professionnelles, au moyen d'un stage probatoire et d'un examen d'admission définitive. Enfin, le projet autorise le Gouvernement à relever la limite d'âge ou à la supprimer au bénéfice exclusif des agents temporaires. Après avoir fonctionné pendant de longues années dans les administrations de l'Etat, ces agents se trouveraient dans une situation extrêmement critique, s'ils étaient radicalement exclus des concours d'admission (al. 3 de l'art. 1er).

Dès le vote de la loi, le Gouvernement compte assainir au plus tôt la situation. Sauf les points relevés ci-dessus, il entre dans ses intentions de ne rien changer aux conditions de la régularisation à titre définitif qu'il a précédemment arrêtées au bénéfice des agents temporaires et qui se trouvent énoncées dans les arrêtés du Régent des 30 avril 1947, 10 avril et 11 avril 1948. Les agents qui répondent à ces conditions et qui se classent en ordre utile à un des concours spéciaux seront donc nommés à titre définitif sans stage et sans examen d'admission définitive. Les autres candidats classés en ordre utile seront admis au stage et soumis aux conditions générales fixées par le statut des agents de l'Etat pour la nomination à titre définitif.

Avec l'aide du Parlement, l'Administration aura déjà retrouvé en grande partie, dans le courant de l'année prochaine, la stabilité indispensable à son bon fonctionnement. Il est possible cependant que pour certains emplois spécialisés n'intéressant qu'un nombre restreint de candidats les mesures exceptionnelles envisagées par le projet doivent pouvoir être appliquées au cours de l'année 1951. C'est

beperkte deelneming in beschouwing te nemen. Bovendien de tijdelijke personeelsleden en gewezen tijdelijke personeelsleden waaraan de Regering aanspraaktitels op een regularisatie in vast verband heeft toegekend, alsook de personeelsleden die om het even in welke hoedanigheid reeds sedert een zekere tijd in functie zijn, zullen slechts de kandidaten die ingeschreven zijn op een der eerste vier lijsten van prioriteitsgerechtigden, zoals bedoeld bij de wet van 3 Augustus 1919 - 27 Mei 1947 toegelaten zijn deel te nemen aan deze vergelijkende examens. Alhoewel laatstbedoelden nog geen administratieve ervaring hebben opgedaan, kunnen zij wegens de gans bijzondere erkentelijkheid die het land hun verschuldigd is, niet uitgesloten worden van deze vergelijkende examens.

Luidens artikel 66, lid 2, van de Grondwet benoemt de Koning de ambtenaren bij het Algemeen Bestuur, behoudens de bij de wet voorziene uitzonderingen. Deze macht sluit het recht in het statuut van het rijkspersoneel vast te stellen, de toelatingsvoorwaarden te regelen, de toelatingsexamens uit te schrijven, de deelneming aan deze examens tot zekere categorieën van kandidaten te beperken, de leeftijdsgrenzen en de wedden te bepalen.

Dit wetsonwerp strekt er niet toe aan de Koning machten te verlenen welke hij reeds bezit. Daar echter sommige wetten, met name die van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947, betreffende de prioriteitsrechten voor de oudstrijders en daarmee gelijkgestelden, deze stof hebben geregeld, moet de Regering wil zij het beoogde doel bereiken, de in het artikel één bepaalde macht aanvragen.

De U voorgelegde tekst zal het aldus mogelijk maken over te gaan tot vermindering of uitschakeling van de louter schoolse vakken in de programma's die opgelegd worden aan de tijdelijke personeelsleden, terwijl dezen evenwel het bewijs moeten leveren van een voldoende algemene vorming en van de vereiste beroepsbekwaamheid (al. 2 van art. 1).

Hij zal ook toelaten zekere tijdelijke personeelsleden vrij te stellen van de verplichting opnieuw het bewijs af te leggen van hun beroepskundigheden door middel van een proeftijd en een examen tot vaste aanstelling. Eindelijk laat het ontwerp de Regering toe de grensleeftijd op te voeren of op te heffen uitsluitend ten voordele van de tijdelijke bedienden. Na gedurende lange jaren in de Rijksbesturen te hebben gewerkt, zouden deze bedienden zich in een uiterst critische toestand bevinden, wanneer zij radikaal van de wervingsexamens werden uitgesloten (al. 3 van art. 1).

De Regering is van zins dadelijk na de aanneming van de wet onverwijld over te gaan tot de gezondmaking van de toestand. Zij heeft het inzicht geen veranderingen toe te brengen, behalve voor de hoger aangestipte punten, in de voorwaarden voor de regularisatie in vast verband die zij vroeger heeft bepaald ten bate van de tijdelijke personeelsleden en die werden opgenomen in de besluiten van de Regent van 30 April 1947, 10 April en 11 April 1948. De personeelsleden die deze vereisten vervullen en die batig gerangschikt worden in een der bijzondere vergelijkende examens zullen dus vast benoemd worden zonder stage en zonder examen voor toelating in vaste dienst. De overige kandidaten, die batig gerangschikt zijn zullen tot de proeftijd toegelaten worden en onderworpen aan de algemene voorwaarden zoals bepaald bij het statuut van het Rijkspersoneel voor hun benoeming in vast verband.

Met de hulp van het Parlement zal het Bestuur, in de loop van het aanstaande jaar reeds grotendeels de onontbeerlijke stabiliteit voor zijn goede werking hebben teruggevonden. Het is nochtans mogelijk dat voor zekere gespecialiseerde ambten, die slechts een gering aantal kandidaten aanbelangen, de door het ontwerp in beschouwing genomen uitzonderlijke maatregelen nog moeten toegepast worden in

pourquoi le texte fixe la date du 31 décembre 1951 comme celle qui marquera l'expiration des pouvoirs accordés au Roi suivant le projet ci-joint.

A ce moment, il sera possible d'en revenir au régime normal de recrutement prévu par le statut des agents de l'Etat. Les candidats étrangers à l'Administration, exclus pour des raisons majeures de la participation aux concours spéciaux, pourront alors se présenter à nouveau sans limitation. Le Gouvernement s'est rendu compte qu'il serait malsain d'empêcher trop longtemps l'afflux de jeunes recrues qui ont suivi les enseignements les plus récents. D'où son intention de ne pas former une réserve de recrutement à l'occasion des concours spéciaux qu'avec l'accord du Parlement il compte organiser.

**

Le Gouvernement croit nécessaire d'insister sur l'extrême urgence du présent projet de loi. Il demande au Parlement de vouloir bien l'examiner sans délai. Il fait de son côté le nécessaire pour que le projet une fois consacré, les dispositions réglementaires d'application et les mesures d'exécution matérielle soient activement poussées. De la sorte les concours devant assurer la régularisation à titre définitif de certains agents temporaires ne subiront aucun retard important.

Le Premier Ministre.

J. DUVIEUSART.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Premier Ministre, le 2 décembre 1949, d'une demande d'avis urgent sur un avant-projet de loi relative à l'attribution des emplois définitifs des administrations de l'Etat, a donné en sa séance du 9 décembre 1949 l'avis suivant :

Le projet de loi a pour objet de faciliter l'admission à titre définitif des agents temporaires de l'Etat et d'écartier à cet effet certains obstacles d'ordre juridique qui s'opposent aux mesures envisagées par le Gouvernement.

Aux termes de l'article 66, alinéa 2, de la Constitution, le Roi nomme aux emplois d'administration générale, sauf les exceptions établies par la loi. Ce pouvoir implique le droit de fixer le statut des agents de l'Etat, de régler les conditions d'admission, d'organiser les épreuves d'admission, de limiter l'accès à ces épreuves à certaines catégories de candidats, de déterminer les limites d'âge, de fixer les traitements.

Le présent projet ne tend pas à conférer au Roi des pouvoirs qu'il possède déjà, mais certaines lois étant intervenues en cette matière, notamment celles des 3 août 1919 et 27 mai 1947, relatives aux droits de priorité aux anciens combattants et assimilés, le Gouvernement doit demander le pouvoir prévu à l'article premier, pour atteindre le but qu'il poursuit.

Sous le bénéfice de cette observation, le Conseil d'Etat propose le texte suivant qui répond aux intentions du Gouvernement.

(Suit le texte du projet de loi, repris par le Gouvernement.)

de loop van het jaar 1951. Daarom stelt de tekst de 31st December 1951 voorop als datum waarop de machten die volgens bijgaand ontwerp aan de Koning worden toegekend een einde zullen nemen.

Op dat ogenblik zal het mogelijk zijn terug te keren tot het normaal wervingsstelsel zoals voorzien bij het statuut van het Rijkspersoneel. De niet tot de administratie behorende kandidaten, die wegens overmacht uitgesloten zijn uit de deelneming aan de bijzondere vergelijkende examens, zullen alsdan zich zonder beperking weer mogen aanmelden. De Regering heeft er zich rekenschap van gegeven dat het niet geraden zou zijn al te lang het opnemen van jonge krachten die de jongste leerstellingen hebben doorgemaakt uit te sluiten. Zij is derhalve van zins geen wervingsreserve aan te leggen naar aanleiding van de bijzondere vergelijkende examens welke zij met de instemming van het Parlement denkt uit te schrijven.

**

De Regering acht het nodig nadruk te leggen op de dringende spoed van dit ontwerp van wet. Zij vraagt aan het Parlement het zonder verwijl te willen onderzoeken. Van harentwege neemt zij de nodige schikkingen opdat, zodra het ontwerp bekrachtigd is, de reglementaire toepassingsbepalingen en de maatregelen voor de materiële uitvoering er van met de nodige spoed zouden doorgevoerd worden. Aldus zullen de vergelijkende examens, die moeten aanleiding geven tot de regularisatie in vast verband van sommige personeelsleden, geen merkelijke vertraging ondergaan.

De Eerste-Minister.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 2 December 1949 door de Eerste-Minister verzocht hem dringend van advies te dienen over een voorontwerp van wet betreffende de toekenning van de vaste betrekkingen in de Staatsbesturen, heeft ter zitting van 9 December 1949 het volgend advies gegeven :

Het ontwerp van wet heeft als voorwerp de vaste benoeming van het tijdelijk Rijkspersoneel te vergemakkelijken en te dien einde bepaalde moeilijkheden van juridische aard, die zich verzetten tegen de maatregelen door de Regering overwogen, uit de weg te ruimen.

Luidens artikel 66, lid 2, van de Grondwet benoemt de Koning de ambtenaren bij het algemeen bestuur, behoudens de bij de wet voorziene uitzonderingen. Deze macht sluit het recht in het statuut van het Rijkspersoneel vast te stellen, de toelatingsvoorwaarden te regelen, de toelatingsexamens uit te schrijven, de deelneming aan deze examens tot zekere categorieën van kandidaten te beperken, de leeftijdsgrenzen en de wedden te bepalen.

Dit ontwerp strekt er niet toe aan de Koning machten te verlenen welke hij reeds bezit. Daar echter sommige wetten, met name die van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947 betreffende de prioriteitsrechten voor de oudstrijders en daarmee gelijkgestellten, deze stof hebben geregeld, moet de Regering, wil zij het beoogde doel bereiken, de in artikel één bepaalde macht vragen.

Onder voorbehoud van deze opmerking, stelt de Raad van State de hiernavolgende tekst voor, die aan de bedoelingen van de Regering beantwoordt.

(Volgt dan de tekst van het wetsontwerp, welke door de Regering werd overgenomen.)

Etaient présents :

MM. :

J. SUETENS, *président du Conseil d'Etat, président.*
 V. DEVAUX, *conseiller d'Etat.*
 M. SOMERHAUSEN, *conseiller d'Etat.*
 K. MEES, *greffier.*

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de

M. J. SUETENS, *président.*

Le Greffier,

K. MEES.

Le Président,

J. SUETENS.

Pour expédition conforme délivrée à M. le Premier Ministre.

Le 10 décembre 1949.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

K. MEES.

Waren aanwezig :

De HH. :

J. SUETENS, *voorzitter van de Raad van State, voorzitter.*
 V. DEVAUX, *raadsheer van State.*
 M. SOMERHAUSEN, *raadsheer van State.*
 K. MEES, *griffier.*

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van

de H. J. SUETENS, *voorzitter.*

De Griffier,

K. MEES.

De Voorzitter,

J. SUETENS.

Voor uitgifte afgeleverd aan de H. Eerste-Minister.

De 10 December 1949.

De Griffier van de Raad van State,

PROJET DE LOI

CHARLES, PRINCE DE BELGIQUE, RÉGENT DU ROYAUME,

A tous, présents et à venir. SALUT.

Sur la proposition du Premier Ministre.

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Le Premier Ministre est chargé de déposer en Notre nom aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

Le Roi peut, en organisant pour chaque groupe d'emplois de début un concours spécial d'admission aux emplois définitifs des Administrations de l'Etat, en réserver l'accès :

1. aux candidats inscrits sur une des quatre premières listes de priorités visées par l'article 2 de la loi des 3 août 1919 et 27 mai 1947;

2. aux agents temporaires et aux anciens agents temporaires de l'Etat, répondant aux conditions déterminées par arrêté royal;

3. aux agents permanents ou stagiaires de l'Etat, répondant aux conditions déterminées par arrêté royal.

Le Roi peut, à l'égard des candidats visés au 2. fixer un programme de concours différent de celui imposé aux autres candidats.

Le Roi peut modifier les conditions générales de participation et de nomination à titre définitif.

Les pouvoirs conférés au Roi par le présent article expirent le 31 décembre 1951.

WETSONTWERP

KAREL, PRINS VAN BELGIË, REGENT VAN HET KONINKRIJK.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van de Eerste-Minister.

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

De Eerste-Minister wordt er mede belast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

Eerste artikel.

Bij het uitschrijven, voor elke groep van aanvangsbetrekkingen, van een bijzonder vergelijkend examen voor toelating tot de vaste betrekkingen in de Rijksbesturen, kan de Koning bepalen dat daaraan slechts mogen deelnemen :

1. de kandidaten die ingeschreven zijn op een der eerste vier prioriteitslijsten bedoeld bij artikel 2 van de wet van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947;

2. het tijdelijk Rijkspersoneel en het gewezen tijdelijk Rijkspersoneel, die voldoen aan de eisen gesteld bij koninklijk besluit;

3. het vastaangestelde of stagedoende Rijkspersoneel, dat voldoet aan de eisen gesteld bij koninklijk besluit.

De Koning kan voor de kandidaten bedoeld in 2 een ander programma van vergelijkend examen voorschrijven dan voor de overige kandidaten.

De Koning kan de algemene voorwaarden inzake deelneming en inzake vaste benoeming wijzigen.

De machten, in dit artikel aan de Koning verleend, vervallen op 31 December 1951.

Art. 2.

Les concours ouverts par les avis publiés au *Moniteur belge*, en exécution de l'arrêté du Régent du 25 juin 1949 modifié par l'arrêté du Régent du 25 août 1949, mais non encore commencés à la date d'entrée en vigueur de la présente loi, sont annulés.

Les droits d'inscription aux concours annulés sont remboursés.

Art. 3.

La présente loi sort ses effets à la date de sa publication au *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 19 juin 1950.

Art. 2.

De vergelijkende examens die door de berichten in het *Belgisch Staatsblad* uitgeschreven zijn ter uitvoering van het besluit van de Regent van 25 Juni 1949, zoals dit is gewijzigd bij besluit van de Regent van 25 Augustus 1949, doch op de datum van inwerkingtreding van deze wet nog niet zijn begonnen, worden vernietigd.

De inschrijvingsrechten voor de vernietigde vergelijkende examens worden terugbetaald.

Art. 3.

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, de 19 Juni 1950.

CHARLES.

PAR LE RÉGENT :

Le Premier Ministre,

VANWEGE DE REGENT :

De Eerste-Minister.

J. DUVIEUSART.
